

ALLAN KOKKOTA

Britta Griin demonstreerib Rakvere eragümnaasiumi õpilaste poolt kokku pandud kompostikasti. Tõrvaõliga immutatud laudadest 1 m³ suuruseid kaste valmistab OÜ Natuurehitus. Kooli juhtkond soovis seda koolile koos ehituskoolitusega.

Et kaas avaneks kergemini, käib see lahti kahes osas. Komposti saab kastist välja, avades ühe või kõik neli külge, mis on omavahel kinni kiirkinnitustega. Tsinkvõrk kaitseb puitu näriliste eest, et need ei pääseks kasti toidujäätmed sööma.

Põhust ja kuivtualettidega kortermaja Sieben Lindeni ökokülas Saksamaal.

Head mulda saab teha sügisel kokku riisitud lehtedest. Minu vanaema rakendas augumeetodit: ta riisus lehed umbes 3 m raadiuses kokku, kaevas nende kõrvale augu ning ajas lehed ja mulla segamini auku. Tekkinud kuhja peale võib midagi istutada. Selline laiskade-ja-silma-alt-ära kompostimine sobib nii linna kui maale. Kompostiauku võib rikastada uriini või toidujäätmetega.

Lehed võib panna ka kompostikasti ja vürtsitada suhteliselt lämmastiku-

vaest leheseгу toitaineerikka ööpõttisuga. Hajaasustusega alal, kus kompostikastid ei ole kohustuslikud, võib kõike eelnevat teha kasti kasutamata.

Hunnikus kõdunevad jäätmed aeglasemalt, kuid see on mõnevõrra keskkonnasõbralikum, sest iga kompostikasti tegemiseks kulub loodusressursse.

Kui viite uriini või kompostitud fekaalidega pinnasesse oma DNA, oskavad taimed selle võimaluste piires just teie tervisele kõige sobival viisil

oma ainekoostisesse kasvatada. Eelnev ei ole teaduslikult tõestatud ega ka ümber lükatud, nagu on lood jumalagagi.

Hea sõna aitab biojätmetel muldaks saamisel kaasa samamoodi nagu klassikaline muusika mõjub taimede kasvule – tulemus on parem ja tõestatud. Mõtted mõjutavad isegi vett, ütleb jaapanlasest veeuurija dr Masaru Emoto. Ning vesi on pea igal pool, biojätmetes ja mullas kindlasti.

Mullaparandajaks potikillud, süsi ja kondid

Pakun välja veel ühe mulla retsepti. Nimelt on leitud üle maailma kotti, kus musta mulla kiht on 1–2 meetri paksune. Arvatakse, et see tekkis või loodi 450 eKr–950 pKr sihikindla inimtegevuse tulemusel või soodsate asjaolude kokkulangemisel.

Selle ajastu elanikud kompostisid oma biojätmed ja kandsid need põldudele. Valmis kompostile lisati uriinis leotatud puusööd ja tuhk. Teatavasti on süsi väga poorne ja suure eripinnaga, seetõttu suurepärane väetise absorbent.

Looduslikud taimetoitained imuvad kiiresti söe pooridesse, kust taimed neid pika aja jooksul omastada saavad.

Mulla omadusi aitasid veel parandada savipottide killud ja luud, mis muutsid mulla õhulisemaks ning soodustasid niiskuse hoidmist. (Lisalugemist leiate aadressil http://en.wikipedia.org/wiki/Terra_preta.)

Soovitan ka tänapäeval panna kompostrisse savipoti- või tellisekilde, loomseid jäätmeid ja sütt. Tuhka lisage aga juba valminud kompostimullale, sest kompostimise ajal pärsib tuha tekitatud tugevalt aluseline keskkond lagunemisprotsesse.

Kompostikastis sobivad hästi kokku inimesest tulnud biojätmed koos söe või saepuruga, sest viimased imavad endasse jääkaineid, hiljem peenral annavad aga need aegamööda toitainetena taimedele.

Katsetage ja mängige! Pärast seda, kui olin unustanud poti riisi päevaks tulele ja sain õhtuks 10 g riisisütti, otsustasin, et sünnipäevapeol tuleb musta mulla valmistamise katseõhtu. Jäätmekeks saanud riisist sai “söeseeme”. Uriiniseguse saepuru, kergkruusa, söe ja baasmulla kokkusegamine grammikaaluga tekitas külaliste seas teaduselõhnalist elevust ning lisas peole sisukust.

ALLAN KOKKOTA